ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen sözcüklerden uygun olanını yazınız.

Akl-ı selîm	Aslü-l usül	Mîsâk	Tevhid	Din	Akaid

1- Allah, ruhlar aleminde insanlara “Ben sizin rabbiniz değil miyim” diye sormuş, insanlar da “evet” demişlerdir. Allah’la insanlar arasında vuku bulan bu sözleşmeye “- - - - -“, “kālû belâ”, veya “bezm-i elest” denir.

2- Sağduyu, hüküm ve kararlarında doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden ayırma yetisi olan - - - - - ile insan dış etkenlerin tesirinden kurtularak doğru karar verebilir.

3- İslâm dininde kesinlikle inanılması gereken esasların bütününe ve bunları konu edinen ilmin adına - - - - - denir.

4- Esasların esası anlamındaki - - - - - kavramı en temel inanç olan Allah’a (c.c.) imanı ifade eder.

5- Allah’ın tek ve eşsiz olduğuna inanma, yaratıcı ve mutlak otorite kabul ederek ona hiçbir şeyi ortak koşmama ve sadece ona ibadet etme anlamındaki kavram - - - - - olarak adlandırılır.

B. Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” harfi yazınız.

6- (- - - -) Tarih boyunca farklı dönemlerde gelen peygamberlerin bildirdiği inanç ve genel ahlak ilkeleri değişiklik göstermiştir.

7- (- - - -) Allah (c.c.) ile insan arasında geçen ilk yaratılıştaki ahitleşme, din duygusunun doğuştan var olduğunun kanıtıdır.

8- (- - - -) Akıl da nass gibi hüküm koyma, vahiyden bağımsız olarak dinî değerleri ve inanç esaslarını belirleme, farz ve haram gibi hususları tayin etme yetkisine sahiptir.

9- (- - - -) Hz. Peygamberin ağzından çıktığı gibi değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmesi Kur’an’ın mütevatir olması anlamına gelir.

10- (- - - -) Kelam ilmi, akaid ilmi gibi iman esaslarının açıklanması, ispatı ve savunulması konularını ele alır.

C. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

11- Din: “Akıl sahibi insanları kendi hür irade ve tercihleriyle bizzat hayırlı olan şeylere götüren ilahi kanun” olarak tanımlanır. Dinin tanımında yer alan “ilahi kanun” ifadesi ile anlatılmak istenen nedir? Açıklayınız.

....

....

12- İnsan dinen sorumludur. Ancak Hz. Peygamber bir hadisinde dini sorumluluğun kaldırıldığı bazı insanlardan bahsetmektedir. Hz. Peygamber 'in bahsettiği bu insanlar kimlerdir? Açıklayınız.

………

………

13- İslam akaidinin temel kaynakları nelerdir? Yazınız.

………

………

14- Bir hadisin mütevâtir olmasının anlamı nedir? Yazınız.

………

………

15- İslam akaidi üzerine yazılmış tarih boyunca ülkemizde de en çok okunan eserlerin başında gelen akaid kitabı hangisidir? Yazınız

………

………

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

16- İslam âlimleri dini "akıl sahibi insanları kendi hür irade ve tercihleriyle bizzat hayırlı olan şeylere götüren ilahi kanun" olarak tanımlar. Bu tanım bize dinin çeşitli boyutları hakkında bazı temel ilkeleri verir.

Bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi dinin temel boyutları ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Din Allah tarafından ortaya konulmuştur.
B) Dinin muhatabı akıl sahibi insandır.
C) Seçme özgürlüğü verilen insan kendi iradesi ile dinini seçebilir.
D) İnsan her zaman seçimlerinde hayırlı olan şeyleri tercih eder.
E) Din insana hak ile batılın ne olduğunu bildirir.

17- "(Resul'üm!) Sen yüzünü hanîf olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur fakat insanların çoğu bilmezler." (Rum suresi, 30. ayet.)

Ayeti kerimede geçen "fıtrat" kelimesi ile kast edilen mana tam olarak aşağıdakilerden hangisidir?

A) Allahtan (c.c) başka ilah olmadığını kabul etmek.
B) Allah'ın (c.c) akıl sahibi insanlar için gönderdiği ilahi kurallar bütünüdür.
C) Allah'ın (c.c) insanları bir dine inanma ve bağlanma potansiyeli ile yaratmasıdır.
D) İslam dini gelmeden önce tevhit inancına sahip Müslümanlara verilen bir addır.
E) Allah'a (c.c) gönüllü itaat ve teslimiyet ile kulluk etmektir.

18- Akaid ilmi;

I. İbadetlerin hükümleri
II. Allah'ın (c.c) varlığına ve birliğine iman
III. Kaza ve kaderle ile ilgili meseleler
IV. Ahlaki konular
V. Ahiret ve gayb konuları
konularından hangilerini ele alır?

A) I - II - IV
B) II - III - IV
C) II - III - V
D) I - III - V
E) I - IV – V

19- Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e (sav) kadar bütün peygamberlerin tebliğ ettiği tevhit inancı İslam akaidinin temelini oluşturur. İslam akaidini değiştirme, ilkelerine herhangi bir ekleme ve çıkarma yapılması kabul edilmez. Hz. Peygamber "Her kim bizim şu din işimize ilişkin onda olmayan bir şey icat ederse, o reddedilmiştir (ve bâtıldır)." buyurarak İslam akaidine onda olmayan bir şey eklenmesini veya ondan çıkarılmasını kesin bir dille reddetmiştir.

İslam akaidinin temel özellikleri düşünüldüğünde aşağıdaki seçeneklerden hangisi metinle ilişkilendirilebilir?

A) İslam akaidi sade, anlaşılır ve kapalılıktan uzaktır.
B) Fıtrata uygun, aklıselim tarafından kolayca benimsenir.
C) Akılla kavranabilen kesin delillere dayanır.
D) Aşırılıklardan uzak dengeli bir yapıya sahiptir.
E) Sabit ve değişmez ilkeler içerir.

20- İslam'ın inanç esasları doğrudan doğruya Kur'an ayetleri ve mütevatir hadisler tarafından açık ve net olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte aklın da akaidde önemli bir rolü vardır.

İslam akaidinde aklın rolü ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Akıl naslarla ortaya konulan inanç esaslarını açıklar.
B) İnkârcılara karşı akli verilerle inanç ilkelerini savunur.
C) Vahiyle çelişik gibi görünen konuları telif eder.
D) Çeşitli usul ve ilkeler doğrultusunda nasları inceler ve yorumlar.
E) Akıl vahiyden bağımsız olarak farz ve haram gibi hükümleri tayin eder.

21- Akaid ilminin amaçlarından bazıları şunlardır:

1. İman esaslarını açıklamak ve yorumlamak
2. İman esaslarının akli ve nakli olarak ispatını gerçekleştirmek
3. Sapkın düşünce sahiplerinin itirazlarını delillerle çürütmek.
4. İnanan bir kimseye inanç konusunda yeterli ve gerekli bilgileri sağlamak.

Bu bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki seçeneklerden hangisi İslam akaidinin amaçları arasında <u>yer almaz</u>?

A) Allah'ın varlığına ve birliğine ilişkin kanıtları ortaya koymak.
B) Allah'ın hoşnutluğunu kazandıracak ibadetlerin neler olduğunu açıklamak.
C) Duyularla algılanamayan varlık alanı hakkında bilgiler vermek.
D) İnanç esaslarından birini veya birkaçını inkâr edenlere kanıtlarla cevap vermek.
E) Meleklerin özelliklerini ve görevlerini açıklamak.

22- Allah Teâla insanı akıl ve irade sahibi bir varlık olarak kendisine kulluk etmesi için yarattığını bildirmiştir. Bu kulluk görevini yerine getirip getirmeme hususunda özgür bırakmıştır. Ancak seçiminden de sorumlu olduğunu belirtmiştir. Şu ayetleri konuya örnek verebiliriz:

Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde geçen konuya örnek olarak <u>verilemez</u>?

A) "Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin ve Allah'a şükredin; eğer O'na kulluk ediyorsanız." (Bakara suresi, 172. ayet)

B) "Rabb'inizden hak gelmiştir, artık isteyen iman etsin isteyen inkâr etsin ..." (Kehf suresi, 29 ayet)

C) "De ki: "Ey insanlar, size Rabb'inizden gerçek (Kur'an) gelmiştir. Artık kim doğru yola girerse ancak kendisi için girer. Kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapar. Ben sizden sorumlu değilim." (Yunus suresi, 108. ayet)

D) "Kim iyi bir iş yaparsa, bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabb'in kullara zulmedici değildir." (Fussılet suresi, 46. ayet)

E) "Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör." (İnsan suresi, 3. ayet)

23- İslam âlimleri akaid ilmini inceleme ve araştırma kolaylığı sağlaması için ilahiyat, nübüvvet ve sem'iyyat şeklinde üç başlığa ayırmışlardır.

I. Allah (c.c.) vardır, varlığı kendinden olup kimseye muhtaç değildir, ezelî ve ebedîdir.
II. Ahiret hayatı, dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci bir hayattır
III. Peygamberler, Allah'tan vahiy yoluyla aldığı bilgileri ve emirleri tebliğ etmekle görevlendirilen kimselerdir.

Numaralandırılmış konular sırasıyla akaid ilminin hangi başlıkları ile ilgilidir.

	I	II	III
A)	ilahiyat	nübüvvet	sem'iyyat
B)	nübüvvet	ilahiyat	sem'iyyat
C)	ilahiyat	sem'iyyat	nübüvvet
D)	sem'iyyat	nübüvvet	ilahiyat
E)	sem'iyyat	ilahiyat	nübüvvet

24- Peygamberimizin vefatından sonra ortaya çıkan itikadi konulardaki problemlerin yanı sıra fetihler sebebiyle Müslümanların farklı din ve kültürlere sahip topluluklarla temas kurması vb. durumlar akaid konusunda farklı görüşlerin doğmasına yol açmıştır. Bu sebeple İslam âlimleri iman esaslarının açıklamasını yapmak, bunları yorumlamak, gerek akli gerekse naklî delillerle bunların ispatını gerçekleştirmek, aynı zamanda savunmak amacıyla çeşitli eserler kaleme almışlardır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu konuda yazılmış eserlerden biri değildir?

A) er-Risâle (İmam Şâfiî)
B) Şerhu'l-Akaid (Ömer Nasuhi Bilmen)
C) Allah İnancı (Bekir Topaloğlu)
D) Kitâbü't-Tevhîd (Ebû Mansûr el-Mâtürîdî)
E) el-Fıkhü'l-Ekber (Ebû Hanîfe)

25- İslam akaidinin temel özelliklerinden biri de mutedil ve dengeli, ifrat ve tefritten uzak bir inanç sistemi olmasıdır. İslam dini orta yolu tavsiye eder. Bundan sapma ya fazlalık veya eksiklik yani aşırılık sayılır; fazlalık yönünde sapmak ifrat, eksiklik yönünde sapmak ise tefritdir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi İslam dininin bu özelliğini akaid konusu dışında farklı bir şekilde ele almaktadır?

A) İslam; inançta aşırılığa sapan hurafe ve batıl inançlara bağlı olanlar ile duyuların ötesine inanmayı reddeden ve fıtri inanma özelliğini inkâr edenler arasında orta yolu tercih eder.
B) İslam; insanı tanrılaştırarak dilediği gibi hükmeden ve dilediğini yapanlarla insanı iradesiz hiçbir gücü bulunmayan aciz ve zayıf bir varlık sayan anlayış karşısında orta yolu tercih eder.
C) İslam, peygamberlerini ilahlık mertebesine çıkarıp tanrının oğlu diyenlerle peygamberlerin sıradan insan olduklarını iddia edenler arasında orta yolu tercih eder.
D) İslam; gecelerini sürekli namaz kılarak ve gündüzlerini sürekli oruç tutarak geçirenlerle, Allah affeder diyerek ibadet yapmayı gerekli görmeyenler arasında orta yolu tercih eder.
E) İslam; öldükten sonra toprak olup tekrar dirilmeyeceklerine inananlarla ruhun bedenden bedene dolaştığına inanlar arasında orta yolu tercih eder.

CEVAP ANAHTARI

A. Boşluk Doldurma

1. Mîsâk
2. Akl-ı selîm
3. Akaid
4. Aslü-l usül
5. Tevhid

B. Doğru/Yanlış

6. Y
7. D
8. Y
9. D
10. D

C. Açık Uçlu Sorular

11. “ilahi kanun” ifadesi dinin kaynağına işaret eder. Din Allah’tandır. Allah tarafından ortaya konulmuştur. O’ndan başkasının ne din koymaya ne de dinî hükümleri değiştirmeye ve kaldırmaya hakkı vardır.

12. Hz. Peygamber “Üç kişiden kalem (sorumluluk) kaldırılmıştır: Ergenlik çağına kadar çocuktan, iyileşinceye kadar akıl hastasından ve uyanıncaya kadar uyuyandan.” buyurmuştur.

13. İslam’ın inanç esasları (akaidi) doğrudan doğruya Kur’an ayetleri ve mütevatir hadisler tarafından, hiçbir yoruma meydan vermeyecek biçimde açık ve net olarak belirlenmiştir.

14. Bir hadisin mütevâtir olmasının anlamı, o hadisin Hz. Peygamber tarafından söylendiği konusunda hiçbir kuşku bulunmamasıdır.

15. Ömer en-Nesefi (1069-1142) tarafından kaleme alınan “Akaʾidü’n-Nesefî” (Nesefi Akaidi)

D. Çoktan Seçmeli

16- D	**17-** C
18- C	**19-** E
20- E	**21-** B
22- A	**23-** C
24- A	**25-** D